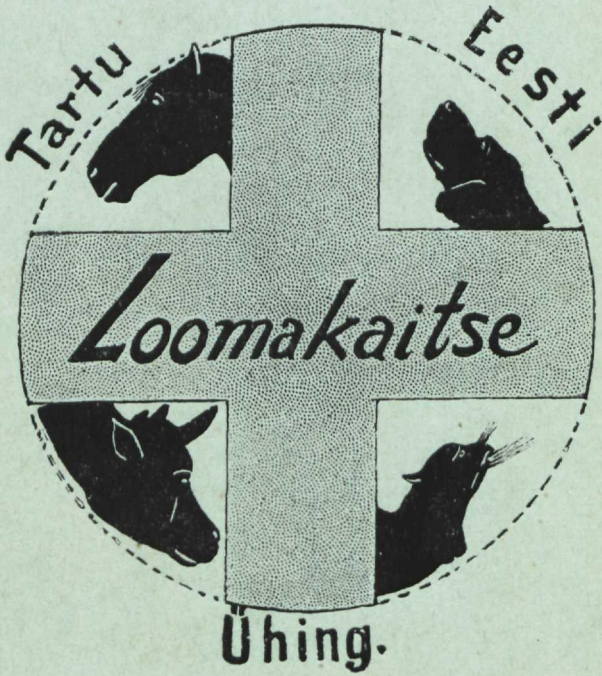

A. 16385:9

Tegevuse

aruanne

1921 — 1931 a.

Kat. os.
2. III 57.

179.3/40

21s.

Tartu Eesti
Loomakaitse Ühingu 10-aastase
tegevuse

aruanne

1921 — 1931 a.

~~Sf. 13442~~

Riigiraamatukogu.
№. A 163.85:9
✓

Ar 931
Tartu

sum 19. I 31

TRÜKIKODA

1921-1921

Ühingu asutamisalगतaja :

René Ode.

Ühingu asutajad liikmed :

Dr. med. vet. Gustav Grünvald.

Arnold Oksa.

Juhan Karma.

Elise Kahna.

J. Kruus.

Ühingu auliikmed :

Tiina Kapper.

Erich Kattenberg.

Manfred Kyber.

René Ode.

Agnes Petersen.

Aleksander Funga.

Prof. Dr. med. vet. Hans Richter.

Ühingu asutamine.

Loomakaitse liikumine Tartus pole nii väga noor liikumine, ta võib juba tagasi vaadata üle poolsaja aasta. Möödunud sajandi teisel poolel asutati Riia loomakaitse seltsi eeskujul, mis hiljemini nimetus Liivimaa loomakaitse seltsiks, abiseltse ka teistes Liivimaa linnades, nende hulgas „Tartu loojuste kaitsmise abiselts“. Seltsi asutaja ja ühtlasi esimene esimees oli saksa kirikuõpetaja V. Schwartz, kuna abiesimeheks oli „Eesti Postimehe“ toimetaja J. W. Jannsen.

Enne ilmasõda tegutses Eestis umbes seitse loomakaitse seltsi. Eesti iseseisvuse alguseks oli neist veel püsima jäänud vaneim loomakaitse selts — Tallinna loomakaitse selts, asutatud 1869 a.

Iseseisvuse algaastail tekkis juba ringkonnas noortes kavatsus asutada Tartus noorsoo loomakaitse ühingut. Sellele mõttele pandi ka alus 8. dets. 1918 a. tookordse noorsootegelase R. Ode poolt, kuid ärevate aegade tõttu võimaldus ühingul tegevusse astuda alles 15. jaan. 1920 a. Ühingu sisemiste vastoiude ja kriiside tõttu ei saanud see ilus noorte enesealgatus kaua tegevusrikkalt töötada. Et Ühingu tegevusjõudu tõsta, otsustas siis ühingu juhatus reorganiseerida ühingut ja kaasa tõmmata ühingu tööle täiskasvanuid. Ühingu pääkoosolekul 9. jaan. 1921 a. Naisseltsi ruumes, mille avas ühingu esimees R. Ode, teostus vastu võetud otsus ja seda tähtpäeva loeb ka Tartu Eesti Loomakaitse Ühingu asutamispäevaks.

R. Ode.

Tartu Eesti Loomakaitse Ühingu juhatus 1930 a.

J. Karna
(abiisimees.)

R. Ode.
(kirjatoimetaja)

Cand. jur. E. Lieven.
(esimees.)

E. Kurig.
(laek. ur.)

Prof. Dr. med. vet. J. Rikiter.

J. Michelson.

Th. Tedderson.

M. Pravel.

L. Peterson.

Karm. adv. H. Losses.

A. Freiberg.

Tartu Eesti Loomakaitse Ühingu tegevuse aruanne 1921—1931 a.

Tartu Eesti Loomakaitse Ühinguale on rajatud alus 9. jaan. 1921. a. Põhikiri on kinnitatud Tartu-Võru rahukogus 29. jaan. samal aastal.

1921. a. ühingu esimese tegevusaastana möödus päämiselt ühingu organiseerimistöö tähe all. Kuid ühing suutis ka väljaspool seda tööd loomakaitse alal avalduda. 16. veebr. korraldas ühing „Vanemuises“ kõnekoosoleku, kus esinesid kõnedega: prof. J. Piiper: „Mis teha metsloomade kaitseks“ ja Dr. G. Grünvald: „Kas on meil eestlastel loomakaitse aate edendamiseks pinda?“ Vaatamata sellele, et võis karta noore ühingu poolt suures ruumis peetava kõnekoosoleku äpardumist, läks see nii sisuliselt kui osavõtult hästi korda. Ka läbirääkimisel avaldati elavalt mõtteid.

Ühing juhtis juba sel esimesel aastal oma tähelepanu tegelikule loomakaitse tööle. Nii pöördus ühing Tartu linnavalitsuse poole palvega, et kivi- ja puusilla äärde pandaks kobune, kes aitaks koormaid üle vedada, nagu see tarvidusel oli enne ilma sõda. Ühingu saadetud vastuses ei pooldanud aga linnavalitsus ühingu ettepanekut, leides, et hobuse pidamine mainitud kohtadel ergutab inimesi veel suuremaid koormaid päälle panema, teades et raskemal kohtadel nendel on abi. Ühingul oli kavatsusel asutada veel vanade ja töövõimetute loomade jaoks valuta surmamise asutust, milleks pöörduti põllutöoministeeriumi poole palvega, rentida ühinguale planeeritavast Kabina mõisast 3 vaka-maad maad. Põllutöoministeerium ei leidnud aga võimalikuks ühingu palvele vastu tulla. Tähen-datagu ka muuseas, et sel aastal ilmus „Postimehes“ esimene ühingu üleskutse: „Veohobuste alandlik palve „Postimehe“ lugejatele.“

Aasta kestel astus ühing ühendusse kohaliku Kristliku Noortemeeste Ühinguga, paludes et nad võtaks vaevaks muret-seda ühinguale kirjandust loomakaitsest, samuti et nad muretseks filme loomakaitse alalt ja demonstreeriks neid korraldatavil kinoetendusil. Ühing astus veel ühendusse Rootsi ja Soome loomakaitse seltsiga kirjanduse ja laenu võimaldamise küsimusis.

Nende palvete pääle tuli vaid kirjandust Rootsi loomakaitse selt-silt, kuna laenude suhtes ei saadud rahuldust kummagi seltsi poolt. Silmas pidades, et ülesanded ootasid teostamist, selleks aga noorel ühingul puudusid rahasummad, pöörduti siis Tartu linnavalitsuse ja Tartu maavalitsuse poole kirjaga, paludes esimeselt 10 tuhat marka ja viimaselt 25 tuhat marka. Kahjuks ei leidnud kumbki omavalitsusasutus võimalikuks määrata ühingu le toetust. Et ühingu le rahalist toetust hankida, võeti kõne alla piduõhtu korraldamine. See pandi toime 22. okt. Korraldusselts „Karlovas“ (praeguses majaomanikkude seltsi ruumes). Kuid esimene katse ei õnnestunud ja loodetava ülejäägi asemele andis piduõhtu väikese puudujäägi. — Ühingu liikmemaksuks oli esimesel aastal 10 marka.

Ühingu juhatusse kuulus 1921. a.: esimees Dr. G. Grünvald, esimehe abi A. Oksa, kirjatöimetaja R. Ode, laekur pr. H. Rein ja ametita juhatusliikmena J. Karma. Hiljemini Dr. G. Grünvald'i Tartust lahkumise järele: esimees A. Oksa, esimehe abi J. Karma, kirjatöimetaja R. Ode, laekur pr. H. Rein ja ametita juhatusliige A. Sõõt.

1922. aastal kerkis ühingul kõne alla kohaliku loomakaitse määrustiku küsimus. Seks töötati välja juhatuse poolt uus loomakaitse määrustik, mida oleks võidud kohapäältselt maksuma panna. Kuid küsimuse läbi harutamise järele otsustati viimaks jääda esialgu endiste veneaegsete määruste juurde ja paluda politsei-ülema abinõusid leida, et neid ka tegelikult täidetak. Neis asjus kui ka muus tegevusküsimuses astus ühing ühendusse Tallinna loomakaitse seltsiga.

Tallinna loomakaitse seltsi juhatusel oli tolajal juba kavatsuseks asutada loomakaitse liitu, millisest otsusest teatati ka ühingu le. Selle pääle vastati ühingu poolt, et ühing toetab põhimõtteliselt sarnase liidu asutamist, kuid silmas pidades, et ühingu teada pole olemas teisi loomakaitse organisatsioone pääle Tallinna ja Tartu, leiab liidu asutamise varajase olevat. Hiljemini esines Tallinna loomakaitse selts veel teise kirjaga, milles teatas seltsi pääkoosoleku otsusest asutada loomakaitse liit, kuhu pääle loomakaitse organisatsioonide kuuluksid ka loomakasvatajate ühisused. Ühingu juhatus viis selle järele küsimuse oma pääkoosolekule harutamiseks, kus aga asuti seisukohale, et pole soovitav luua loomakaitse ja loomakasvatajate ühist liitu, kuna mõlemate nii loomakaitse kui ka loomakasvatajate ülesanded ja sihid on lahkuminevad.

Sel aastal seisis päevakorral nii mõningaidki küsimusi, mis puudutasid tegeliku loomakaitse ala. Nii loodi loomakaitseteaduskonna juurde loomade arstiabipunkt, kus kehvemad isikud võisid vähese tasu eest või koguni tasuta lasta arstida omi loomi

ühingu kulul. Siis oli veel kõne all ideaalsete rangi mudelite soetamine, loomade katmise küsimus, kui külm tõuseb üle 10°, mis asjaolule otsustati juhtida politsei tähelepanu, ja viimaks veel pangede muretsemine ühingu poolt linna kaevude juurde, et võimaldada otstarbekohast hobuste jootmist. Viimane mõte ka teostati. Küsimusse tõusis sel aastal veel linnukaitse, linnupesakastide ja toitmislauakeste soetamine ja nende ülesseadmine puisteedele, aedadesse, koolide juurde jne. Ka loomakaitse märgi tarvidusele võtmine leiti olevat otstarbekohane, milleks juhatusel oli kavandite valmistamise asjus läbirääkimisi kunstnikkudega. Aasta kestel oli ühing kirjavahetuses mõne noorsoo organisatsiooniga. Muuseas pöördus ühing Tartu skautide maleva poole ettepanekuga asutada maleva juurde loomakaitse üksus, nagu see välismail on olemas. Kahjuks sellele kirjale ei saanud ühing vastust ja nii võib arvata, et see ettepanek jäi teostamata.

Ühingu laekur pr. T. Kapper esines sama aasta märtsi alul ettepanekuga juhatusel, et korraldataks ühingu hääks kunsttantsu õhtu, tehes sääljuures tingimuseks, kui õhtu sissetulek peaks puudujäägiga lõppema, kulud võtta oma kanda, ülejäägi korral kinkida saadud raha ühingule. Juhatus ühines sarnase vastutuleliku ettepanekuga ja 4. mail korraldas pr. T. Kapper „Vane-muises“ õhtu, mille ülejäägi 9.669 mrk. 70 p. annetas ühingule. Sarnaseid kunsttantsude õhtuid ühingu hääks on ka järgnevail aastail T. Kapper korraldanud, pääle 1923. a. Selle meeldiva ja ennastalgava asja algatuse ja läbiviimise eest võlgneb ühing pr. T. Kapper'ile suurimat lugupidamist ja tänu sellele toetusele on suutnud ühing nii rõõmustavalt, intensiivselt ja võimsalt avaldada oma tegevust loomakaitse alal. — Pääle selle korraldas veel samal aastal pr. T. Kapper ühingu hääks maskeraadi õhtu 28. det. „Bürgermusses“, mille ülejääk 4514 mrk. 50 p. annetati ühingule.

22. jaan. pidas ühing ära oma esimese pääkoosoleku. Vastavalt juhatusel ettepanekule tõsteti samal pääkoosolekul liikme-maksu 10 margalt 25 margale.

Ühingu juhatusse kuulus 1922. aastal: esimees A. Oksa, esimehe abi J. Rütel, kirjatoimetaja R. Ode, kirjatoimetaja esimehe abi hra E. Kahna, teine abi A. Sööt, laekur T. Kapper, abi H. Rein. Hiljemini: esimees prof. K. Happich, esimehe abid pr. H. Klemparskaja ja pr. Bergmann, kirjatoimetaja R. Ode, abi F. Remberg, laekur T. Kapper, abi Makarov.

1923. aastal jatkas ühing tegevust linnukaitse alal, muret-sedes kaks automaat lindude söötmise aparati. Pääle selle vastavalt ühingu palvele asetas Tartu linnavalitsus pesakasti Emajõe puistikku. Sel aastal teostati ka esmakordselt järelevaastust tapamajas ühingu juhatusliigete poolt, mille tulemuseks oli

mitmete puuduste leidmine. Ühing tellis Saksamaalt omale kirjandust loomakaitse alalt. Ka saadeti ühingule Eesti saatkonnalt Londonist lendlehti inimliku looma-tapmisviiside kohta. Kuna linna kaevude juurde asetatud pangid olid kaduma läinud, muretseti uued. Ühing pöördus ka loomatervishoiu päävalitsuse poole palvega, määrata ühingule toetusraha. Kahjuks ei tulnud viimase poolt ühingu palvele vastu.

18. märtsi pääkoosolekul oli uuesti kõne all loomakaitse märgi küsimus, milleks juhatuse poolt esitati koosolekule kavand hobuse raua kujutuse näol. See märk ei leidnud üldiselt poolehoidu, kuna leiti, et märk peaks olema üldkujulisem. Ühing korraldas sel aastal kaks kõnekoosolekut, ühe 11. märtsil, kus esines Dr. Hobmeier „Koera vaenlane on ka inimese vaenlane“ ja M. Härms „Linnukaitsest“ ning 16. dets. prof. H. Richter: „Põhijooned loomade vaimliste võimete kindlaksmääramisel“.

Ühingu juhatusse kuulus 1923. aastal: esimees prof. K. Happich, esimehe abi E. Ruber, kirjatöömaja R. Ode, abi K. Kapper, laekur pr. T. Kapper, abi pr. H. Klemparskaja ja ametita juhatusliige prof. V. Gutmann. — 9. juulil lahkus surma läbi esimees prof. K. Happich. Ühingu juhatusliigete ametid jäid siiski aasta lõpuni endiseks ja ühingul puudus teisel poolaastal esimees. Lahkunud prof. K. Happich'i järele kutsuti juhatusse juhatusliikme kandidaat F. Remberg.

1924. aastal sai ühing linnavalitsuselt loa seada üles raske-
maile sõidukohtadele (Kivisilla juures, Narva (Peterburi) mäel, Riia mäel, Vallikraavi t. ja linna kruusaaugu juures) plekksilte tekstiga: „Ärge pekske ja piinake hobust raske koorma vedamisel“. Ka pöörduti linnavalitsuse poole palvega ehitada jõe-
le hobuste ujutamiseks vastavad sillad. Sel aastal kerkis juhatuses esmakordselt päevakorrale küsimus avaldada loomapiinajate nimesid ajakirjanduses. Selleks oli ühingul läbirääkimine kohaliku politseiülemaga. Selgus, et loomapiinamise juhuseid on olnud vähe ja teadaolevaist on politsei andnud sõnumeid ajalehtedele. Ka otsustati korraldada perioodilisi käike tapamajja olukordadega tutvunemiseks. Samuti hoolitseti endiselt lindude eest, muretsedes ühingule pesakaste, söötmisraame ja toitu. Loomakaitse märgi soetamise küsimus sai sel aastal juba tõsiasjaks (roheline rist valgel tagapõhjal).

Vastavalt juhatuse ettepanekule otsustas pääkoosolek 23. nov. muuta ühingu põhikirja § 3., mille järele oleks laiendatud ühingu tegevuspiirkonda kogu Lõuna-Eestile ja nimelt Tartu, Pärnu, Viljandi, Valga, Võru, Petseri linnale ja maakonnale. Seekordne vastu võetud otsus jäi ometi tegelikult hoopis teostamata ning ühing kandis ikka edasi endist nimetust. Kuna hiljemini mõnede aastate järele tekkisid Lõuna-Eesti mitmesse kohta-

desse loomakaitse organisatsioonid, siis osutus see vastu võetud otsus juba ülearuseks ja ta muudeti. Samal eelpoolnimetatud pääkoosolekul esines kõnega E. Ruber: „Kuidas peab koera kasvatama ja õpetama“. — 29. veebr. korraldas pr. T. Kapper „Kristliku Noortemeeste Ühingu“ (praeguse Tartu kaitsemaleva) saalis kunsttantsu õhtu, mille ülejääk 5255 m. annetati ühingule.

Ühingu juhatusse kuulus 1924. aastal: esimees E. Ruber, esimehe abi prof. H. Richter, kirjatoimetaja A. Siska, laekur T. Kapper ja ametita juhatusliige J. Rütel Hiljemini täiendati juhatus järgmise juhatusliikme kandidaadi E. Kurig'iga.

1925. aastal esitas ühing kirja linnavalitsusele, et vabastataks kehvemad isikud koeramaksust. Et hoida ära sagedast koerte kadumist ja kergendada koerte leidmist, otsustati linnavalitsuse poole pöörduda kirjaga, et seataks sisse koerte registreerimine numbrite järele, kusjuures koeramaksu tasumisel välja antaks koeraomanikule iga koera jaoks plekkmärk vastava numbriga. Palve leidis ka tähelepanu. Saadeti veel linnavalitsusele kiri, milles korraldi juba varem tehtud ettepanekut, et kivisilla juurde pandaks koormate ülevedamise kergendamiseks abihobune. Sel aastal kerkis ka kõne alla omanikkudeta haigete loomade varjupaiga loomise küsimus. Akadeemilise loomaarstiteaduslise seltsi poolt annetati ühingule loomakaitsekirjandust.

Ühing korraldas aasta jooksul kaks kõnekoosolekut. 22. märtsil esines kõnega R. Ode „Loomakaitsest“ ja 26. aprillil peetud koosolekul esines kõnega prof. H. Richter „Loomakaitsest Šveitsis“ ja A. Sarkkila: „Loomakaitsest Soomes“. Pääle selle korraldati 14. mail koosolek loomakaitsest lastele, kus oli päevakorras kõne prl. I. Mieler'ilt, laste eneste ettekandeid ja valguspilte. Et noorsoos laiemalt äratada huvi loomakaitse vastu, lasti trükkida esmakordselt lendlehti prl. Mieler'i poolt koostatud tekstiga päälkirja all: „Kas vajavad loomad ja taimed inimese kaitset“. Mainitud lendlehti saadeti levitamiseks päämiselt linna- ja maakoolidele, ka väljaspool Tartumaad. — 25. märtsil korraldas pr. T. Kapper ühingu hääks kunsttantsude õhtu „Vanemuises“, mille ülejääk 15055 m. 50 p. annetati ühingule. Ühingu liikmemaksu tõsteti seniselt 25 mrk. 50 margale, koguliikmeile 100 margale ja noortele 15 a. pääle määrati liikmemaksuks 25 mrk.

Ühingu juhatusse kuulusid 1925. aastal: esimees prof. H. Richter, esimehe abi F. Laja, kirjatoimetaja K. Kapper, abi R. Ode, laekur T. Kapper ja liikmed J. Rütel ja J. Mieler.

1926. aastal pöörduti linnavalitsuse poole kirjaga, et antaks välja määrus, mille põhjal õhtul pääle kella seitsme töö- ja maa-hobuste omanikkudele keelataks ära hobuste hoidmine joogikoh-tade ees. Hiljemini selgus, et on olemas juba veneaegne mää-

rus, mis puudutab seda küsimust. Sel aastal algas koerte maru-
taud, mis kestis lühemate vaheaegade järele mitu aastat ja mis
tõi kaasa raskusi tekitavaid ülesandeid, kohustusi ja küllalt tõsi-
seid asjalahendusi. Nii ostis ühing alul kinni püütud koerad
koondamispunkti, tapamajast välja, millest aga pärast loobuti.
Ühing astus veel samme linnavalitsuse ees, et koeri püütaks
peenikese traadi asemel loomakaitse ühingu poolt antud silmu-
sega. Kuna tapamajast välja ostmata koerad müüdi Maarja-
mõisa kliinikule teaduslikuks otstarbeks, pöörduti ses küsimuses
linnavalitsuse poole. See palve ei andnud tagajärgi, kuna mai-
nitud kliinik leidis loomade kasutamise teaduslikkudeks katseteks
tarviliku olevat. — Ühing laskis sel aastal trükkida oma esi-
mese plakaadi loomakaitse alal: „Hobuse palve“.

Aasta kestel korraldas ühing kaks kõnekoosolekut. 14. veebr.
esines kõnega R. Ode: „Loomakaitse Eesti ajakirjanduses,“ ja
5. dets. esines sama kõneleja R. Ode aine üle: „Lapsed ja loo-
mad.“ Pääle selle korraldas pr. T. Kapper 16. aprillil kunst-
tantsu õhtu Saksa teatris ühingu hääks, mille ülejääk 32.695 mrk.
annetati ühingu.

Ühingu juhatusse kuulus 1926. aastal: esimees A. Punga,
abi J. Michelson, kirjatoimetaja K. Kapper, abi R. Ode, laekur
T. Kapper, abi pr. Terrepson, ametita juhatusliige prof. H. Richter.
Hiljemini: esimees A. Punga, abi J. Michelson, kirjatoimetaja
R. Ode, laekur K. Kapper, liikmed prof. H. Richter, T. Kapper
ja E. Kurig. Viimane on juhatusse astunud lahkunud pr. Ter-
reponi asemele.

1927. aastal leidis ühingu juhatus vajaliseks juhtida Tartu-
Valga prefekti tähelepanu toorele ja halastamatule loomade veole
tapamajja. Sel aastal pöördus ühing esmakordselt mitmel puhul
politsei poole, et võetaks vastutusele loomapiinajad Politsei
võimud suhtusid üldiselt arusaamisega ühingu püüetesse ja mõ-
nedel juhtudel, kus koha pääl jälgimine oli tarvilik, komandee-
riti sinna politsei ametnik. Ühingu tegelikust tööst võiks siin
märkida, et ta aitas kaasa leitud ja koduta koertele otsida häid
omanikke. Kõne all oleval aastal saadeti mitmessajast eksemplaaris
laiali plakateid „Hobuse palve“ Tartumaa valdadele, kirikuile
jne. ülespanemiseks nähtavale kohale.

Ühingu esimehe E. Lieveni Saksamaa sõidul läks korda
luua ühendust Saksamaa loomakaitse seltsidega, kes varustasid
ühingut loomakaitse kirjandusega. Pääle selle peeti ühendust
veel Soome ja Inglise loomakaitse seltsiga. Tänuks viimasele
ühendusele saadeti ka Londoni loomakaitse ja antivivisektsiooni
seltsilt kutse osa võtta 11.—17. juulini Londonis ärapeatavast
rahvusvahelisest loomakaitse ja antivivisektsiooni kongressist.

Kuna ühingul ainelisil võimalusel saadiku läkitamine oli võimatu, saadeti kongressile tervituskiri, volitades ühtlasi üht kongressist osavõtjat organisatsiooni esitama Tartu Eesti Loomakaitse Ühingu. Kodumaa organisatsioonidest pidas ühingu eriti tihedat kontakti Tallinna loomakaitse seltsiga. Ka sai ühingu teateid, et Pärnu Karskusselts „Valguse“ juurde on ühingu liikme A. Oksa poolt asutatud loomakaitse osakond.

Vastavalt ühingu pääkoosoleku otsusele, pöörduda kõikide Tartu alg- ja keskkoolide poole palvega, et loodaks koolide juurde õpilaste loomakaitse üksused, astuti ses suhtes juhatuse poolt samme. Kahjuks ei vastatud ühegi alg- ega keskkooli poolt ühingu kirjale, nii et see palve jäi vist ainult hüüdjaks hääleks kõrbes! Ühingu astus ka samme hobusteujutamise kohtade asjus, pöördudes ses asjas linnavalitsuse poole. Sel aastal võimaldus avada esimehe abi T. Vedleri lahkkel vastutulekul tema kellaäris Suurturg 8, esmakordselt ühingu keskkoh. 4. det. korraldas ühingu kõne valguspiltidega, kus esines pr. E. Richter ainega „Looma kujutavas kunstis“. 4. mail korraldas pr. T. Kapper Saksa teatris ühingu hääks piduõhtu, mille ülejääk 45.280 mrk. annetati ühingule.

Ühingu juhatusse kuulus 1927. aastal: esimees E. Lieven, abi T. Wedler, kirjatoimetaja R. Ode, laekur E. Kurig, liikmed prof. H. Richter, pr. T. Kapper ja prl. M. Pruvell.

1928. aasta, võib öelda kogu kümne aasta suurimaks saavutiseks loomakaitse alal oli Riigikogu poolt kriminaalseadustikus vastu võetud loomakaitse paragrahv. Põhjuseks, mis senini on võimaldanud loomadega halvasti ümberkäimist, on olnud see, et karistus loomapiinamiste eest on liiga väike. Maksva Vene rahukohtu nuhtluseaduse järele oli — karistus ettenähtud ainult koduloomade piinamise eest ja karistuse ülemääraks oli kõigest 10 krooni, mis tundub täiesti madalana, eriti raskematel loomapiinamiste juhtudel. — 1927. a. lõpul ilmnis, et on läbivaatamisel kriminaalseadustiku eelnõu. See kriminaalseadustiku eelnõu sisaldas ka loomakaitse paragrahvi, kuid karistusmäär loomapiinamiste eest osutus ses paragrahvis liiga väikeseks (7 päeva aresti ehk 25 kr. rahalist karistust). Arvestades selle asjaoluga ühingu esimees E. Lieven võttis oma pääle koostada tähtsamaid väljavõtteid mitmete välismaa riikide loomakaitse seadusandlusest. See määruste kogu esitati ühingu esimehe E. Lieven'i ja Tallinna loomakaitse seltsi inspektor E. Kattenberg'i poolt tutvumiseks kriminaalseadustiku komisjoni esimehe T. Kalbus'ele ja teistele komisjoni liikmeile, samuti riigikogu rühmade esitajale. Kuigi kriminaalseadustiku komisjon tõstis endist kõrgemat karistusmäär — 7 päeva aresti — ühe kuu pääle, soovitati loomakaitse organisatsioonide poolt 3 kuulist aresti ehk 300 kr. rahalist

trahvi. Et seda saavutada, paluti kriminaalseadustiku komisjoni liiget V. Hasselblatti, et see kutsuks kokku komisjoni karistumäärade veelkordseks läbivaatamiseks. Tema algatusel astus komisjon lõplikuks läbivaatamiseks kokku, kus siis ka otsustati kõrgema karistumäärana vastu võtta meie poolt ettepanud karistumäär, milline ei käi ainult koduloomade, — vaid kõigi loomade piinamiste kohta. Hiljemini võeti ka Riigikogu poolt see loomakaitse paragrahv vastu komisjoni poolt esitatud kujul. Kriminaalseadustiku maksma hakkamisel lähemal aastail võib siis meie Eesti kriminaalseadustiku loomakaitse paragrahvi julgesti kõrvutada välismaa omadega. Pääle selle nimetatagu veel, et ühingu poolt Tartu linnavalitsusele esitatud Tartu linna kohta käiv sundmäärus võeti Tartu linnavalikogu poolt vastu 29. okt. (avaldatud Riigi Teatajas № 104, 21. det. 1928. a.). Selle sundmääruse vastu eksijad võetakse vastutusele maksvas seaduses ette nähtud alusel ja korral.

Hoolsama tänavaliikumise jälgimise tõttu, samuti kontrolli teostamisel loomade veol, läks korda politseiametnikkude juuresolekul kindlaks teha rida loomapiinamisi, kusjuures süüdlased võeti vastutusele ja nende nimed avaldati nüüd esmakordselt ka ajakirjanduses. Et saavutada paremaid tulemusi loomapiinamishäpete jälgimistel, kutsuti ühingu juurde abiline, kes osaliselt oleks täitnud loomakaitse inspektori kohustusi. Et parandada jaamades olevat loomade jootmise olukorda, pöördus ühing raudteevalitsuse poole, et jaamadesse ehitataks loomade jootmiseks vastavad seadised. Sellele palvele tuli raudteevalitsus vastu, teatades, et on otsustatud jaamadesse seada sisse betoonküнад.

Tähtsamaks sündmuseks loomakaitse alal Eestis oli veel sel aastal 9. sept. Tallinnas ära peetud esimene loomakaitse kongress, millest võtsid osa ka ühingu esindajad E. Lieven ja K. Kapper. Kongressil pandi alus Eesti loomakaitse organisatsioonide koondusele nimega „Eesti Loomakaitse Liit.“ Teiste kultuurriikide eeskujul pühitses esmakordselt ühingu ka üleilmist loomakaitse päeva 4. okt. Sel puhul saadeti ühingu poolt kohalikele lehtedele avaldamiseks Dr. Max Millenkovic-Moroldi kirjutis „Loomakaitse ja kultuur“, kusjuures seda viimast ka lendlehtedena trükitult saadeti Tartu linna koolivalitsuse kaudu koolidele levitamiseks. Pääle selle oli sel päeval kolmes kohas üle tänavate tõmmatud plakatid loosungitega, kuna õhtul näidati veel ühingu keskkohas valguspilte loomakaitsest ja ühingu tegevusest.

Ühingu poolt lasti trükkida kõne all oleval aastal plakat „Õuekoera palve“, mis saadeti vastavate asutuste kaudu laiali linna- ja maakoolidele, samuti vallavalitsustele. 1928. a. kestis veel edasi koerte marutaud, mis tõi ühingu juurde erilisi kohustusi ja ülesandeid. Kuna teaduslikuks katseteks peetavate

koerte olukord eriti Maarjamõisa kliinikus mõndagi soovida jättis, siis pöörduti ses asjus Tartu ülikooli valitsuse poole.

Ühingu 11. nov. üldkoosolekul esines kõnega Dr. A. Audova „Loom ja inimene“. Pääle selle korraldati pr. E. Richter'i poolt loomakujude kunstinäitus, millest saadud sissetulek (30 kr.) annetati ühingule, ja mis ühtlasi aitas kaasa edendada armastust ja arusaamist loomade vastu. — 22. aprillil korraldas pr. T. Kapper kunsttantsude õhtu, mis õhtu ülejäägi 340 kr. annetas ühingule.

Silmas pidades, et korralised ühingu tulud ei ole suured ja alati ei või loota sissetulekute pääle pidudest, ning arvestades kassa ülejääki 1928. a. alguses, otsustati ühingu pääkoosolekul 11. märtsil juhatuses ettepanekul eraldada kassa summadest kuni 30.000 marka ja luua sellest alus alalisele fondile ning paigutada see summa intressidele, jättes otsustada $0/00/0$ kasutamise küsimuse järgmise aasta pääkoosolekule. Seda alalist kapitali nimetati „T. Kapperi nimeliseks fondiks“. Pääle selle tõsteti sel pääkoosolekul ühingu liikmemaks seniselt 50 margalt 100 margale, millena see on püsima jäänud ka järgneval kahel aastal. Hinnates silmapaistvaid teeneid loomakaitse alal, valiti mainitud pääkoosolekul Ühingu auliikmeiks: pr. T. Kapper, E. Kattenberg, (Tallinna loomakaitse seltsi inspektor), R. Ode, A. Punga ja prof. H. Richter.

Ühingu keskkohat tuli eelmise aasta asukohast teisale viia. Uueks keskkohaks sai A. Keissi äri Promenaadi t. 9., millena see püsis kogu kolm aastat.

Ühingu juhatusse kuulus 1928. aastal: esimees E. Lieven, esimehe abi T. Vedler (hiljemini T. Vedleri juhatuses lahkumise tõttu juhatusliige K. Kapper), kirjatoimetaja R. Ode, laekur E. Kurig, liikmed prof. H. Richter, J. Rütel, pr. T. Kapper ja prl. M. Pruvel.

1929. aasta kestel oli ühing ühenduses mitmete välismaa loomakaitse organisatsioonidega (Londoni, Pariisi, Berliini, Šoti, Riia ja Helsingi) vahetades päämiselt nendega tegevuse aruandeid. Berliini „Rahvusvahelise vivisektsiooni vastase, loomaõiguste ja loomakaitse liidu“ sellekohasele üleskutsele järgnedes, astus ühing tähendatud liidu liikmeks. Ühing tellis ka mainitud liidu ajakirja „Tierrecht und Tierschutz“. Pääle selle astus ühing ühendusse 1926. a. Pariisis asutatud rahvusvahelise loomakaitse juriidilise komiteega, tellides ühtlasi komitee poolt välja antavat ajakirja „Bulletin“. Selle komitee liigeteks on kõikide Euroopa riikide nimekamad õigusteadlased, kelle ülesandeks on välja astuda loomade õiguslikuks kaitseks parlamentides, riigiasutistes, ülikoolides, kohtudes jne. — 12.—17. maini peeti Viinis rahvus-

vaheline loomakaitse kongress, millest Eesti esindajana võttis osa Tallinna loomakaitse seltsi inspektor E. Kattenberg, esindades ühtlasi ka Tartu Eesti loomakaitse ühingu. Viini lehtede kirjeldus loomakaitse kongressist tuuakse esiplaanil teiste välissaadikute tervituste seas ka Eesti esindaja kõne, kusjuures kriipsutatakse alla, et Eesti loomakaitse organisatsioonid on suutnud sellele noorele riigile saavutada uues kriminaalseadustikus väärse ja ajakohase loomakaitse paragrahvi.

Pääle välismaa loomakaitse organisatsioonide pidas ühing ühendust mitmete Eestis asuvate loomakaitse organisatsioonidega (Tallinna, Rakvere, Petseri, Türi), saates neile ühingu väljaandeid, plakateid, lendlehti jne. Eriti tihedat kontakti on ühing pidanud Tallinna loomakaitse seltsiga. Tähendatagu siinjuures muuseas, et Tallinna loomakaitse selts esines kirjaga, milles avaldas soovi kõigi Eestis asuvate loomakaitse organisatsioonide ühiseks märgiks võtta roheline rist valgel tagapõhjal. Ühing esitas vastava sooviavalduse kinnitamiseks pääkoosolekule 17. märtsil, kus see ka vastu võeti. Kuna Tartu Eesti Loomakaitse Ühing võib käesoleva aruandega tagasi vaadata 10 aasta tegevusele, pühitses sel aastal 22. septembril meie vanem ja teguvõimsam loomakaitse organisatsioon Eestis — Tallinna loomakaitse selts oma 60 a. juubelit. Sel puhul võttis seltsi pidustusist esindajate E. Lieveni ja J. Rüteli kaudu osa ka Tartu Eesti loomakaitse ühing, kusjuures ühingu esindajate sõit ja osavõtt pidustusist oli esindajate omal kulul.

Sel aastal õnnestus omavalitsuse asutisi loomakaitse tööle kaasa tõmmata. Ühingu vastava palve pääle astus Tartu linnavalitsus ühingu liikmeks, kuna Tartu maavalitsus toetas ühingu tuntava rahalise summaga. Ühingu tuli aasta kestel mitmed korrad kaasabi otsida Tartu linnavalitsuselt. Nii pöördus ühing Tartu linnavalitsuse poole palvega, määrata Emajõe kaldale uusi hobuste ujutamise kohti, millele ka linnavalitsus vastu tuli. Koertemaksu kõrgendamise asjus 5 kroonilt 10 kroonile pöördus ühingu juhatus Tartu linnavalitsuse poole üksikasjaliselt motiveeritud kirjaga, millest ärakiri saadeti kõikidele linnavolinikkudele. Pääle väikest algatust linnukaitse alal 1928. a. mil võimaldus linnusöötmise majakest ülesseada ühe maja õue (Pepleri t. 4.) palus veel ühing Tartu linnavalitsust lubada paigutada Tähtvere parki 50 pesakasti. Vastavalt palvele laskis linnavalitsus oma tööliste kaudu seada üles nimetatud pesakastid. Tartu linna kohta käiv loomakaitse sundmäärus trükiti tuhandes eksemplaris ja saadeti ühingu liigetele, samuti saadeti mainitud sundmääruse eksemplare kui ka plakateid „Õuekoera palve“ ja „Hobuse palve“ linnavalitsuse vastutulekul koolidele ja linnaasutustele, kui ka maavalitsusele levitamiseks Tartumaa koolides. Ka esitas

ühing sel aastal Tartu linnavalitsusele omad sooviavaldused vooimeeste, veosõidukite ja jalakäijate kohta käiva sundmääruse juurde. Pääle selle tuli ühingul linnavalitsusega läbikäimises olla koerte püüdmisega seotud küsimisis, eriti traatsilmusega teostatava koerte püügi asjus, soovitades selle asemel nahklingu või püügivõrku. Linnavalitsus vastas ühingule, et ta on teadlik väärnähtuseist koerte püüdmisel, milles on päämiselt süüdi koerapüüdjad ja avaldas nõusolekut paremaid püüdjaid ametisse võtta, kui sarnaseid ühingul on võimalus anda omalt poolt.

Tartu-Valga prefekti ees esineti palvega, et see alluvate politseiametnikkude tähelepanu juhiks väärnähtuseile, et töövoorimehed pääle päevatöö lõppu viibivad tundide kaupa joogikohdades, jättes välja seisma väsinud hobused igasuguse ilmaga. Edasi on juhatus prefekti poole pöördunud korralduse tegemiseks, et hobuste ülekoormatuse vastu politsei energilisemalt vahele astuks ja selle järele valvaks, et hobused oleksid külmal aastaajal teravamalt rautatud, eriti kui aastaaja üleminekul vähese lumega muutuvad teed libedaks, mille tõttu tekib toorest ja hoolimatut käitlemist hobustega, kui ka hobuste maha kukkumisi. Et politsei ametnikud oleksid paremini informeeritud Tartu linna kohta käivast loomakaitse sundmäärusest, saadeti osa selle sundmääruste eksemplare kõikidele Tartu linna politsei komissaridele ühes vastava arvu lendlehtedega politsei tegevusest loomakaitse alal, levitamiseks politsei ametkonnas. 1929. aastal jatkas ühing agaralt loomapiinajate jälgimist, avaldades loomapiinajate nimed ajalehtedes. Aasta jooksul toimetasiid juhatus liikmed mitmel korral järelevaatus tapamajas ja raudteejaamas loomade päälelaadimise juures. Samuti toimetati kontrollimist ka looma- ja hobuseatadel.

17. nov. pidas ühing erakorralise pääloosoleku ja ühenduses sellega 24. juulil 1929 a. asutatud Eesti loomakaitse liidu asemikkudekogu koosoleku Tartus. Mainitud koosolekule oli ilmunud 16 esindajat 8 loomakaitse organisatsiooni poolt, nende hulgas Tartu ühing kahe esindajaga. Koosoleku poolt valiti Tartu ühingust liidu juhatusse E. Lieven ja K. Kapper ning revisjoni-komisjoni E. Kurig. Vastavalt ühingu juhatus ettepanekule, valis ühingu pääkoosolek 17. märtsil teenete eest ühingule pr. A. Petersen'i ühingu auliikmeks. 28. aprillil korraldas pr. T. Kapper kunsttantsude õhtu, mis õhtu ülejäägi annetas 150 kr. ühingule.

Ühingu juhatusse kuulus 1929. aastal: esimees E. Lieven, abi K. Kapper, kirjatoimetaja R. Ode, laekur E. Kurig, liikmed prof. H. Richter, J. Rütel, prl. M. Pruvet, J. Michelson ja L. Peterson.

1930. aastal oli ühing eelmiste aastate eeskujul ühenduses nii välismaa kui kodumaa loomakaitse organisatsioonidega. Berliini vivisektsiooni vastaselt seltsilt tuli ühingule kiri, milles teatati, et seltsil on kavatsus välja anda vivisektsiooni vastast kalendrit ja paluti seepärast ühingat aidata kaasa mainitud kalendri levitamisel. Ühing oli kahjuks sunnitud kirjale vastama, et ta ei saa palvele vastu tulla, kuna kalender ei leia võorkeele tõttu arvatavasti levimist. Viini loomakaitse seltsilt saadeti ühingule 1929. a. Viinis ära peetud rahvusvahelise loomakaitse kongressi aruanne. Ka vahetati tegevuse aruandeid Bremeni loomakaitse seltsiga. Pääle selle oli ühing ühenduses Eesti loomakaitse organisatsioonidega (Tallinna, Rakvere).

21. septembril peeti ära Eesti loomakaitse liidu teine asemikkudekogu koosolek Narvas, millest ühingu esindajana võttis osa ühingu juhatusliige E. Kurig. Liidu juhatusse valiti ka ühingu poolt esitatud kandidaadid E. Lieven, K. Kapper ja revisjonikomisjoni E. Kurig. Eesti loomakaitse liit kuulutas sel aastal välja kirjatöö võistluse noortele loomakaitse alal, määrates kolm auhinda, kogusummas 60 krooni. Liidu juhatus palus ühingat ka saata liidule teeme nimetatud võistluseks. Ühingu poolt saadeti 6 teemi, mis kõik vastuvõttu leidsid liidu poolt (üldse korraldas liit kirjatöö võistluse 9 teemile). Hiljemini sai ühing selle võistluse kohta trükitud ringkirjad keskkoolidele saatmiseks. Ühingu poolt anti need ringkirjad edasi Tartu keskkoolide juhatajaile, paludes teadustada mainitud kirjatöö võistlusest õpilasile.

Sel aastal äratas esmakordselt tõsisemat tähelepanu rituaaltapmise küsimus (loomade tapmine juudi ja mohameedi usu kombe järele). Nii saadeti ühingule Eesti loomakaitse liidu poolt rituaaltapmise ringkirjad, mida paluti ühingult edasi anda Tartu loomaarsti-teaduskonna õppejõududele, et kuulata nende arvamist. Pääle selle oli Eesti loomaarstide seltsi üldkoosolekul 28. sept., millest osa võttis ka ühingu esindaja, kõne all rituaaltapmise küsimus. Koosolekul esines rituaaltapmisest kõnega loomaarst F. Saar ainest: „Kas suurendab juudiusu rituaaltapmine looma piina ja millised need on.“ Koosolekule järgnevail läbirääkimisil võeti resolutsioon vastu, et rituaaltapmine on loomadele piinarikkaim kui harilik tapmisviis pääle uimastamist.

Ühingule selgus ka sel aastal, et töövoorimehed, eriti need kel on nõrgad ja viletsad hobused, on jätnud täitmata Tartu linna kohta käivat sundmäärust, mille järele töövoorimehed on kohustatud varustama oma hobuste looke numbriga. Kuna see on raskendanud ja isegi võimatuks teinud hobuse piinamise korral süüdlast kindlaks teha, pöördus ühing Tartu-Valga prefekti poole kirjaga tarvidusele võtta abinõusid töövoorimeeste vastu, et nad täidaksid maksvuselolevat sundmäärust. Ühingu juhatus-

liikmed ühes kaasasoleva politseiametnikuga kontrollisid hiljemini töövoorimeeste seisukohtadel hobuste lookade numbroid, mille tulemusena saavutati seda, et enamikul töövoorimehil on hobuste lookadel numbrid.

Linnukaitse alal püüdis ühing ka mõndagi toimetada. Nii saadeti kevadel ühingu poolt üleskutse lindude sõpradele avaldamiseks kohalikkudes ajalehtedes („Postimees“ ja „Dorpatser Zeitung“), mis leidis ka ilmumist. Ka ilmus „Postimehes“ ühingu teadaanne, milles teatati, et lindude sõpradel on võimalus ühingult muretseda muusträastade jaoks valmistatud pesakaste. Pääle selle võimaldus ühingul üles seada botaanika aias linnusõõtmise majake.

Kuna kõrge koeramaks tekitab ülepääsmata raskusi, eriti kehvemaile kihtidele, kahekordse (20 kr.) koeramaksu nõudmine mittetähtajalise tasumise korral, paluti Tartu linnavalitsust, et see kord muudetak ja senise kahekordse maksu asemel võetaks viivitusraha 1—2 % kuus, ühtlasi paluti võimaldada koeramaksu tasumist kaks kord aastas: pool 1. mail ja teine pool teisel poolaastal 15. novembril. — Kuna ühingul oli tagavaras veel olemas plakateid „Õuekoera palve“ jatkas ta nende levitamist, pääasjalikult kõigi Tartus asuvate õuekoera pidajate keskel.

Ühingu pääkoosolek 1928. a. otsustas eelarve täitmisel järeljäänud tulusummadest üle kanda T. Kapperi nimelisele kapitalile 500. kr. Selle aasta pääkoosolekul 23. märtsil otsustati nimetatud kapitalile lisada selle päält saadavad protsendid ja võimalikud tulude järeljäägid seni, kuni mainitud kapitali üldsumma saab 1000 kr, ning alles siis selle järele kasutada jooksvateks tarveteks kapitali protsente. Pääle selle otsustati samal pääkoosolekul asutada Tartu Väike-Põik t. Nr. 3—5 koerte varjupaik. Ka valiti sel koosolekul Baltimaade loomakaitse kirjanik Manfred Kyber ta 50. a. sünnipäeva puhul ühingu auliikmeks tähtsate teinete eest kirjanduslikul alal loomakaitsest. — Rõõmustavamaks teateks oli ühingule sel aastal, et ratsarügement astus ühingu koguliikmeks ja pääle selle veel lihtliigeteks ratsarügemendist 79 isikut (ohvitseri, allohvitseri jne.)

Ühing pühitses sel aastal ka üleilmist loomakaitse päeva 4. okt., mil puhul ilmusid kohalikkudes lehtedes kirjutised loomakaitsest K. A. Hindrey'lt Postimehes „Inimene ja loo.“ ja tõlge John Galsworthy järele „Dorpatser Zeitung.“

4. mail korraldas pr. T. Kapper kunsttantsude õhtu Saksa teatris, mis õhtu ülejäägi 200 kr. annetas ühingule. Pääle selle korraldati 23. märtsi koosolekul valitud pidu- ja liigete hankimise toimkonna ühisel eestvõttel ühingu hääks 16. nov. Tartu vabatahtliku tuletõrje saalis kinnine perekonnaõhtu, kus esines kõnega A. Punga loomakaitsest. Pääle selle olid õhtul tantse pr. T. Kapper'i õpilasil, valguspilte loomadest prof. A. Richter'ilt ja

pr. Etha Richter'ilt ja ettekandeid Dr. Urberg'ilt ning „Vane-
muise“ näitlejailt pr. Elli Pöder-Roht'ilt, F. Pettai'lt ja O. Lipult.
See õhtu õnnestus vastu ootust hästi ja andis ühinguale puhast
tulu kr. 203.17.

Ühingul tuli sel aastal vaadata uut keskk kohta, kuna selgus,
et seda senises asukohas, A. Keissi äris, Promenaadi t. 9, või-
malik põlnud edasi pidada äri uue omaniku kätte ülemineku
tõttu. Uueks keskkohaks sai Karl Unger'i kirjutusmaterjali
kauplus, Jaani tän. 8.

Ühingu juhatusse kuulus 1930. aastal: esimees E. Lieven,
esimehe abi J. Karma, kirjatöömaja R. Ode, laekur E. Kurig,
liikmed prof. H. Richter, L. Peterson, J. Michelson, prl. M. Pru-
vel, Dr. Saletajev, H. Larsen ja A. Freiberg. Viimase juhatus-
liikme Tartust lahkumise tõttu kutsuti juhatusse juhatusliikme kan-
didaat Th. Tedderson.

*

Käesolevat ühingu kümneaastase tegevuse aruannet lõpe-
tades ja pilku veel kord heites ühingu minevikku võib rõõmus-
taval kinnitada, et ühingu oma esimese kümneaasta vältel on või-
nud saavutada võimete kohaselt väärrikaid tulemusi loomakaitse
töö põllul. Neid saavutusi tuleb küll päämiselt kanda viimaste
aastate arvele.

Kui meil kõne on ühingu saavutisist, siis lõppkokkuvõttes
võime ülevaatliku pildi saamiseks veel esile tõsta need asjatin-
givad põhjused. Siin ei saa meie eeskätt vaikides mööduda
pr. T. Kapper'i poolt ühingu hääks korraldatud piduõhtuist, mis
tuntuvat tulu on toonud ühinguale. Kuna mujalt väljastpoolt raha-
lised toetussaamise lootused on osutunud asjatuks, liikmemaksud
aga suudavad üldiselt katta vaid ühingu jooksvaid asjaajamise
kuluseid, siis ka päämiselt tänu pr. T. Kapper'i rahalistele summa-
dele on võidud teostada nii mõndagi loomakaitse alal. Eriti
tänuväärseks toetuseks on need rahalised summad olnud noorele,
nõrgale ühinguale esimesil eluaastail, kui liigete arv püsis alles
võrdlemisi õige madalal.

Loomakaitse töö edu oleneb suurel määral sellest, millised
abinõud on olemas loomapiinamiste eest välja astumiseks. Tea-
tavat paremust tõi ses suhtes Tartu linnavolikogu poolt vastu
võetud loomakaitse kohta käiv sundmäärus. Kuid kuna karistus
maksva Vene nuhtlusseaduse järele on väike, siis võib siin tõsist
parandust tuua eelpool juba nimetatud loomakaitse paragrahv
kriminaalseadustikus. Selle seaduse maksmahakkamisel on meil
tarvitada võimas vahend loomapiinamiste vastu võitlemisel.

Kuna ühingu esimehed kogu ühingu esimesel seitsmel tege-
vusaastal on vaheldunud ja neil aastail on valitud ikka jälle uus
esimees, siis pole see lubanud küllaldaselt uut ühingu juhatajail

süveneda ühingu töösse, mis pole ka ühtlasi kahjustavat mõju avaldamata jätnud töö tagajärgedele. Ainult alates 1927. a. on ühingu esimehena kolmel aastal juba oma kohale püsima jäänud cand. jur. E. Lieven, kes esimese esimehena on võinud ja ühtlasi suutnud meie ühisele tööle tõsisemalt pühenduda. Tänu E. Lieven'i ennatvalgavale ja hoolsusrikkale andumusele loomakaitseks võlgneb ühing viimaste aastate saavutatud edu tähtsal määral temale. Samuti tuleb lugeda töö eduks seda, et kolmel viimasel aastal on juhatuse oma koosseisus püsitud üldiselt muutumatult.

Ka on omavalitsuse, seltskonna ja liigete kaasabi ning toetus loonud tuntava alustoe ühingule. Nii Tartu linnavalitsus, astudes ühingu liikmeks on ühtlasi võimaluse piires pea alati oma lahket vastutulekut lubanud ühingu sihtidele ja püüetele. Kohalik ajakirjandus („Postimees“ ja „Dorpatser Zeitung“) on samuti osutanud vastutulekut, avaldades ühingu kirjutised ja teadaanded, kusjuures erilist kaasabi on lubanud K. A. Hindrey. Ühingu suuremaid summasid on alaliselt viimastel aastatel annetanud: Tartu maavalitsus, pr. A. Petersen, M. Jänes, A.-S. A. Le Coq, A.-S. Polaris ja Kauba Pank.

Lõpuks mainitagu, et nendest kes kaasa elasid ühingu sündimispäeva, on kogu kümne aasta kestel ühingusse edasi püsima jäänud ainult neli isikut. Need truud liikmed oleksid: J. Karma, R. Ode, A. Oksa ja pr. H. Rein.

Aasta	Liikmete arv	Eelmise aasta tuletaja		Liikmeks		Annetused																													
		Mk.	P.	Mk.	P.	Annetajad		Mitmes. sissetulekud		0/0		Kokku sissetulekud		Valia-minekid		Ülejääk																			
1921	131	—	—	1310	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 1107	P. 50	Mk. 1107	P. 50	—	—	Mk. 2417	P. 50	Mk. 2290	P. 25	Mk. 127	P. 25																
1922	54	127	25	1350	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 957	P. —	Mk. 14184	P. 20	Mk. 15141	P. 20	—	—	Mk. 16618	P. 45	Mk. 1330	P. —	Mk. 15288	P. 45														
1923	59	15288	45	1475	—	Mitmes. liikm.		Mk. 300	P. —	Mk. 300	P. —	Mk. 300	P. —	Mk. 140	P. —	Mk. 17203	P. 45	Mk. 6980	P. —	Mk. 10223	P. 45														
1924	74	10223	45	1850	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 410	P. —	Mk. 5255	P. —	Mk. 5665	P. —	—	—	Mk. 17738	P. 45	Mk. 7340	P. —	Mk. 10398	P. 45														
1925	74	10398	45	3700	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 1705	P. 55	Mk. 15055	P. 50	Mk. 16761	P. 05	—	—	Mk. 1390	P. —	Mk. 32219	P. 50	Mk. 10555	P. —	Mk. 21694	P. 50												
1926	77	21694	50	3850	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 4780	P. —	Mk. 32695	P. —	Mk. 37475	P. —	Mk. 2350	P. 50	Mk. 1290	P. —	Mk. 66660	P. —	Mk. 50545	P. —	Mk. 16115	P. —												
1927	138	16115	—	6900	—	Mitmes. liikm. pr. T. Kapper		Mk. 1900	P. —	Mk. 45280	P. —	Mk. 47180	P. —	Mk. 1975	P. —	Mk. 3562	P. —	Mk. 75732	P. —	Mk. 16690	P. —	Mk. 59042	P. —												
1928	199	590	42	197	50	Mitmes. liikm. A.-S. A Le Coq, pr. Etha Richter, A. Petersen, T. Kapper		Mk. 25	P. —	Mk. 29	P. —	Mk. 30	P. —	Mk. 100	P. —	Mk. 340	P. —	Mk. 524	P. —	Mk. 46	P. 45	Mk. 73	P. 09	Mk. 1431	P. 46	Mk. 319	P. 31	Mk. 1112	P. 15						
1929	237	1112	15	230	—	Mitmes. liikm. A.-S. A Le Coq pr. A. Petersen, T. Kapper		Mk. 34	P. 50	Mk. 29	P. —	Mk. 100	P. —	Mk. 250	P. —	Mk. 413	P. 50	Mk. 37	P. 50	Mk. 9	P. 22	Mk. 1892	P. 37	Mk. 411	P. 82	Mk. 1480	P. 55								
1930	339	1480	55	330	—	Mitmes. liikm. M. Jänes A.-S. „Polaris“ Kauba-Pank Maavalitsus A.-S. A Le Coq pr. A. Petersen, T. Kapper		Mk. 17	P. 80	Mk. 9	P. —	Mk. 10	P. —	Mk. 10	P. —	Mk. 20	P. —	Mk. 29	P. —	Mk. 100	P. —	Mk. 200	P. —	Mk. 395	P. 80	Mk. 16	P. 90	Mk. 130	P. 75	Mk. 2589	P. 42	Mk. 488	P. 68	Mk. 2100	P. 74

T. E. L. Ü. liikmete nimestik 1930 a.

- A./S. A. Le Coq Tähtvere tän. 56.
 Aavik, Elli pr. Raekoja tän. 10.
 Antslang, Isak, politsei komissar Mustvee.
 Allas, Richard, rohukaupm. Tähe tän. 89.
 Ahun, Ferdinand Kalda tän. 10.
 Allik, Oskar, pangadirektor Tolstoi tän. 14.
 Adler, Veera Kevade tän. 5.
 Ackermann, Arthur Tiigi tän. 32.
 Berthelson, Eduard, litogr. Magasini t. 12
 Bretschneider, Ida prl. Tähe tän. 34.
 Bresinsky, Walter, prokurist Türi paberija
 puupapi vabriku A./S.
 Bergmann, Vadim, trükikojade omanik
 Jaani tän. 15.
 Bergmann, Elisabeth, pr. Jaani tän. 15.
 Berendt, Kurt, loomaarst Simuna.
 Blessig, Ernst, prof. Dr. med. Veski t. 61.
 Bulmerincq, Marie, prof. abikaasa Tähe
 tän. 25.
 Bulgakow, W., hambaarst Pepleri t. 18.
 Birkenberg, Ernst Pepleri tän. 4.
 Buhmeister, Johann, maalerm. Riia t. 101.
 Busch, Eleonore Tiigi tän. 31.
 Braun, L., prl. Tiigi tän. 42.
 Bürger, Jaan, majanduseühisuse juhataja
 Holmi tän. 12.
 Berg, Hans, insener, ühend. sisevete au-
 rulaevade direktor Aleksandri tä. 78.
 Birkenthal, Alma Liiva tän. 40.
 Brosse, A. Riia tän. 115.
 Castrén, Aino, pr. Riia tän. 28.
 Dines, Elisabeth, prl. Aia tän. 60.
 Dumpe, Nora Puiestee 29.
 Essen, Aleksander, põllumees ja majaom.
 Pepleri tän. 4.
 Eschholz, Klavdia Maarjamõisa t. 15./17.
 Eschholz, Agnes Maarjamõisa t. 15./17.
 Engelhardt, Oskar, pangaametn. Veski 4.
 Elster, Aleksandra Lossi tän. 4.
 Freymann, Walter, Dr. phil., dotsent
 Veski tän. 2.
 Freymann, Ursula Veski tän. 2.
 Fadejewa, Natalie Veski tän. 1.
 Freymuth, Otto, ülikooli raamatukogu
 assistent Tiigi tän. 4.
 Freiberg, Anton, maksuinspektor Narva.
 Freymuth, Ernst, pangaameteik Maga-
 sini tän. 6.
 Funcke, Robert, kirikuõpetaja Õpetaja t. 3
 Fabian, Aleksander, kingsep Kalmistu 31.
 Frey, Olga Tiigi tän. 58.
 Freiberg, Constance Riia tän. 87.
 Fick, Lydia Küütri tän. 1.
 Fischmann, Rudolf, majaomanik Päeva 3.
 Gutmann, W., prof. Narva tän. 127.
 Gutmann, Anna Vallikraav 6.
 Gartz, Puiestee 84.
 Genss, Saly, kaupmees Kүүini tän. 8.
 Glück, Karl, ametnik „Dorpatser Zeitung“.
 Happich, Marie, prof. lesk Tähe tän. 56.
 Haffner, Ernst, lukusep-mehaanik ette-
 võtja Riia tän. 101.
 Hahn, Berta, Pepleri tän. 17.
 Horn, Olaf Gildi tän. 9.
 Held, Elze, juonistaja Tiigi tän. 1.
 Hintser, Ludvig, Mustvee, Tartu tän. 26.
 Hallik, Valter, Mustvee, Türika küla.
 Hansmann, V., kriminaalkomissar Gildi 12.
 Hango, Jaan Haaslava v., Prutuli postk.
 Holm, Urban, tööstur Herne tän. 31.
 Hansen, Heinrich Jaama tän. 105,
 Heyer, K., pr. Tiigi tän. 78.
 Hofrichter, Wanda Kaluri tän. 45.
 Hofrichter, Wera Kaluri tän. 45.
 Hendriksen, Gustav, kaupmees Aia t. 39.
 Hint, Evald Võru tän. 166.
 Heissler, Emma, prl. Puiestee 64.
 Jänes, Märt, suurkaupmees Suurturg 10.
 Jürjado, Alma, prl. majandus juhataja
 haiglas Riia tän. 32.
 Johannson, Erich, tööstur Veski tän. 54.
 Johannson, Gerta Veski tän. 54.
 Ilisson, Luise Tähe tän. 22.
 Järv, Fr. Mäe tän. 16.
 Jiila, Hildur Riia tän. 25.
 Iwask, E. Kүүitri tän. 12.
 Jakobsohn, Jakob-Aron, kinuitusseltsi
 agent Aleksandri tän. 3.
 Jakobsohn, Nachome Nadi Aleksandri 3.
 Karma, Juhan, kooliõpetaja Tähtvere 29.
 Kapper, Tiina, kunstantsude õpetajauna
 Tähe tän. 8.
 Keiss, Aleksander, majaoman. ja tööstur
 Promenadi tän. 9.
 Kapper, Karl, vann. advokaat, Tallinn.
 Kurig, Elmar, ametnik Õnne tän. 30.
 Kobrusen, Julie, halastaja õde Tiigi t. 44.
 Kraff, Ella, raamatupidaja Riia tän. 115.
 Kiris, Edgar, vabriku dir. Kroonuaia t. 22.
 Kiris, Karola Kroonuaia tän. 22.

Klavan, Paul Puiestee tän. 84.
 Kustlov, Villem, pagar Riia tän. 83.
 Krausp, Konstantin Uus Jaani kirikuaed.
 Kieckers, Ernst, prof. Tähe tän. 32.
 Klad, Albert Tähe tän. 95.
 Kroon, Karl, diplom. ehitusinsener Riia tän. 105.
 Kask, August, politsei komissar Hapsalus.
 Krisi, August Jõgeva, Kurista.
 Kattenberg, Erich, Tallinna Loomakaitse Selti Inspektor Tallinn, Pikk t. 30.
 Korjus, Emilie Kivi tän. 16.
 Kalamara Aia tän. 38.
 Kalamara, Konstantin Aia tän. 38.
 Kalamara Aia tän. 38.
 Kyber, Manfred, kirjanik Löwenstein b. Heilbronn, Württemberg.
 Kitajew, Aleksei, kaupmees Riiu!li t. 9.
 Kabsik, Otilie Lutsu tän. 5.
 Klau, Ida Era tän. 1.
 Käsi, A. Kivi tän. 15.
 Kenkmaun, Eduard, hotelli pidaja Kauri tän. 2.

Linnavalitsus, Raekoda.
 Lieven, Erich, cand. jur. Kastani t. 53.
 Lauri, Johan, maaler Kroonuuaia t. 38.
 Linde, Erna Mustvee.
 Lipping, Paul, hambaarst Aia tän. 21.
 Lieven, Werner, insener Vallikraav 14.
 Lääne, Vilhelmine Viadimiri tän. 3.
 Luther, R., kirikuõpetaja Vallikraav 25.
 Lukk, Karl, tööstur ja kaupmees Promenadi tän. 4.
 Luha, August Mustvee, Tartu tän. 100.
 Lunning, August Mustvee.
 Lipp, O., näitleja Õnne tän. 18.
 Leppik, Linda Roosi tän. 2.
 Luik, Linda Mäe tän. 52.
 Lepp, Miina Kloostri tän. 3, k. 8.
 Loorberg, G., sadulsep Vana tän. 5.
 Larsen, Herbert, vann. advokaat Lai 17.
 Luksepp, Peeter, kaupmees Kaubahoov 15.
 Leib, August, kaupmees Promenadi 9.
 Laanes, Emil Põltsamaa, Lossi tän. 9.

Mattiesen, Anna, majandus juhataja haiglas Ülikooli kliinik, toomel.
 Michelson, Johan, kaupmees Riia t. 103.
 Michelson, Ida Riia tän. 103.
 Müller, Karl, Saksa riigi vicekoosul, Õpetaja tän. 12.
 Mähakar, Alvine V. Maarjamõisa t. 17.
 Mähakar, Juta V. Maarjamõisa tän. 17.
 Muha, Else Lossi tän. 8.
 Martinson, Harry, kaupmees Kiiütri 2.
 Martinson, Aleksandra Kiiürti tän. 2.

Martinson, Hans, kaupmees Mustvee s.
 Mälk, Johanna Turu tän. 59.
 Mitt, Kristine Mustvee.
 Maeritz, Alice, masseerija Pargi tän. 13.
 Matto, A. Tähe tän. 88.
 Markus, Erna Jaani tän. 7.
 Mägi, August, lnna sekretär Riia man-tee 19.
 Mackiewicz, Nikolai, hambatehnik Lodja 5.
 Michelson, Adolf Narva tän. 102.

Nieländer, Elisabeth Puiestee tän. 17.
 Niggol, Gustav Riia tän. 83.
 Nõmme, Alfred Mustvee
 Nuija, Aleksander Katarina tän. 13.
 Naumova, A.
 Narusk, Johan Lembitu tän. 9.
 Nolk, Berta Elisabeti tän. 39.

Ode René, majaomanik Võru tän. 58.
 Oksa, Arnold, karskuse instruktor Pargi 15.
 Ortova, Irma Vana tän. 6.

Punga, Aleksander, tuletõrje peamees Riia tän. 59.

Punga, Anette Riia tän. 59.
 Petersen, Agnes, majaomanik Vallikraav 15.

Prudel, Marie Pepleri tän. 4.
 Punge, Voldemar Jaani tän. 83.
 Peberg, Johannes Tiigi tän. 62.
 Peberg, Franziska Tiigi tän. 62.
 Pabo, Helmut Lille tän. 17.
 Pabo, Luise Riia tän. 135.
 Peterson, Leonhard, ärijuht Aia tän. 54.
 Peterson, Mary Aia tän. 54.
 Polagenne, Johannes, äriteen. Lao tän. 10.
 Paliiale, Vilma Tolstoi tän. 11.
 Pedraudse, Karl, kaupm. Tiigi tän. 5.
 Pedraudse, Martha " " "
 Pärts, E. Lossi tän. 32. " " "
 Pärn.

Pärli, Margot V. Kaar 14.
 Peterhof, Roman, Dr. med. Aia tän. 17.
 Paris, Friedrich, esitaja Tähe tän. 44.
 Paris, Alma, raamatupidaja Tähe t. 41.
 Pehka, Karl Elva tän. 9.

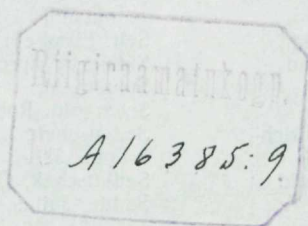
Ratsarügement, koguliikmeks.

Ratsarügemendi lihtliigeteks:

- 1) Kolonel-leitn. Bassen-Spiller, Paul
- 2) Major Bergmann, Martin
- 3) Kapten Kramm, Ernst
- 4) " Teetsmann, Voldo
- 5) " Hinno, Paul
- 6) " Jänes, Felix
- 7) Leitnant Sinkelmann, Johannes
- 8) " Lossmann, Helmar

- 9) " Puskov, Arnold 66) " Ristal, Bernhard
10) " Vendt, Paul 67) " Loomann, Theodor
11) " Leinberg, Kristjan 68) " Latt, Roman
12) " Uudeberg, Arnold 69) " Lapp, Aleksander
13) " Nordmann, Karl 70) " Jakovlev, Vsevolod
14) N.-Leitnant Kukk, Johannes 71) " Jakobson, Richard
15) " Tentson, Vladimir 72) " Tacchella, Oleg
16) " Redlich, Arthur 73) Reamees Hanson, Leonhard
17) " Kraus, Peeter 74) " Antony, August
18) " Nolk, Arthur 75) " Naruskov, Jaan
19) " Nolcken, Ernst 76) " Sägi, August
20) " Eddor, Julius 77) " Paju, Theodor
21) " Ots, August 78) " Tiitso, Paul
22) " Reimann, Eduard 79) Erasik Thomson, Johan
23) " Pärin, Voldemar
24) Kv.-amet. Lepp, Eduard a
25) " Lemberg, Arthur
26) Erasik Kutsar, Eduard
27) veltveebel Lillakas, Hans
28) " Raudjalg, August
29) " Andresson, Avdy
30) " Vaks, Vladimir
31) " Hirjel, Jaan
32) " Eber, Aleksander
33) " Pikkat, Arnold
34) " Viiburg, Julius
35) Van.-allohv. Brunhof, Karl
36) " Saarlep, August
37) " Luukas, Eduard
38) " Mathiesen, Gerhard
39) " Laogovits, Nikolai
40) " Tooming, Eduard
41) " Kittus, August
42) " Anupöld, August
43) " Viidermann, Johannes
44) " Käfig, Friedrich
45) " Pilug, Gottfried
46) " Salomon, Aleksander
47) " Rääts, Peeter
48) N.-allohv. Oras, Evald
49) " Raika, Arthur
50) " Bergmann, Eduard
51) " Kutsar, Evald
52) " Zimmermann, Martin
53) " Saarlep, Aleksander
54) " Till, Voldemar
55) " Eber, Arnold
56) " Ehvert, Konstantin
57) Kapral Lill, Herbert
58) " Mironov, Arnold
59) " Tedre, Ferdinand
60) " Kotkas, August
61) " Mäger, Johan
62) " Anderson, Heinrich
63) " Hunt, Siegfried
64) " Grünberg, Harald
65) " Potral, Leo
Rein, Jakob, juukselõikaja Elisabeti t. 18.
Rein, Helene Elisabeti tän. 18.
Richter, Hans, prof. Dr. med. vet. Vene 22.
Richter, Etha, kunstnik Vene tän. 22.
Regge, Otto, majaom. ja amet. Kivi 40.
Rosen, Irene Viljandi
Rathlef, Erich Põltsamaa
Rütel, Johan, aednik ja majaom. Erne 21.
Raudsepp, Voldemar, kaupmees Aia t. 18.
Rahamägi, Edith, prof. abikaasa Valli-
kraavi 25.
Rosin, Otto Mustvee
Rettel, Friedrich Kalmistu tän. 36.
Reder, Herbert, maksuinspekt. abi Näi-
tuse tän. 11.
Reinkordt, Aleksander, tööstur Tiigi t. 56.
Reinkordt, Irmgard " " "
Randbaum, Oskar Era tän. 2.
Rosshner, Aleksander Lepiku tän. 9.
Ratnik, Jaan, tööstur Võru tän. 50.
Specht, Berta, kooliõpetaja Botaanika 16.
Saar, Anna Marie Mäe tän. 5.
Sinka, Robert, Dr. med. Botaanika t. 12.
Silbermann, Thea Pepleri tän. 17.
Schmidt, Helene Jaani tän. 24.
Stackelberg, Valter, vann. adv. Lodja 15.
Siefers, Anna Narva tän. 119.
Schoff, A. Dr. med. Tähe tän. 4.
Schmalz, Antik, Ltd. „Whishaw“ juha-
tusliige Tiigi tän. 39.
Seezen, Helene Lossi tän. 32.
Sacharov, Leonid pangaamet. Pepleri t. 2.
Stahlberg, Georg kaupmees ja maja-
omanik Uusturg 5.
Sell, Elisabeth, kooliõpetaja Aia t. 31.
Stamm, J., prof. Savi tän. 2.
Stamm, M. " " "
Schergold, Robert Aia tän. 8.
Sedlatschek, J., kirikuülemõpetaja Rüütli
tän. 22.
Sedlatschek, G. Rüütli tän. 22.
Sadde, Julius, kaupmees Lossi tän. 12.

- Salomon, August, kaupmees Vab. puies-
te 10.
- Sägi, Anna Pepleri tän. 25.
- Spekov, Eugen Lao tän. 19/21
- Spekov, Selma "Veski t. 2."
- Sohnvald, Peeter "Veski t. 2."
- Terrepson, Emmy Lutsu tän. 2.
- Tamm, August, kaupmees Raekoja t. 10.
- Tennen, Marie Pepleri tän. 4.
- Tidebühl, Elsbeth, majaom. Küüni t. 5.
- Tidebühl, Dorothea Küüni tän. 5.
- Tempel, Natalie Soola tän. 14.
- Tannbaum, Adeline, keedukursuste ju-
hataja Riia tän. 20.
- Thal, Olga Kastani tän. 47.
- Thal, Irene Riia tän. 103.
- Tani, Aleksander, esitaja Jõgeva, Suur
tän. 10.
- Tedderson, Theodor, kaupmees Kastani 30.
- Tõnismaa, Mihkel Mustvee.
- Timm, Johanna Võru tän. 80.
- Tall, Berta Botaanika tän. 62.
- Tiirik, M. Lao tän. 23.
- Tomasson, Peeter Nõo, Meeri vald,
Vastsenõo as.
- Torm, Friedrich Karlova tän. 29.
- Umbliä, Rudolf, äriteenija Kaubahoov
26 (E. Günther).
- Usvansky, David, tööstur Soola tän. 3.
- Usvansky, E. M. tööstur Soola tän. 3.
- Urberg, E., Dr. med. Karlova tän. 6.
- Uexküll-Gyllenband, Lydia Aia tän. 38.
- Unt, Karl, kaupmees Kalaturu 1.
- Vormeyer, Ida Pepleri tän. 6.
- Wassermann, Marie, äriteenija Aia t. 54.
- Walter, Hermine Munga tän. 8.
- Walter, Auguste Munga tän. 8.
- Walter, Margarete Munga tän. 8.
- Weski, Lukretsia Vabriku tän. 5.
- Wahl, Arthur Jaani tän. 5.
- Wächter, Albert
- Wickenhäuser, Johann, prokurist Tiigi
tän. 27/29.
- Weske, Berta Karlova tän. 21.
- Wuhka, Georg, vangimaja ülem Lutsu 5.
- Willmann, Rosalie V. Emajõe tän. 1.
- Wegner, Karl, prokurist Botaanika 62.
- Wegner, Irma Botanika tän. 62.
- Wilberg, Ellen Kastani tän. 119.
- Weidebach, Julius Mustvee, Tartu t. 31.
- Weidenbach, Marie Mustvee, Tartu t. 31.
- Woehrmann, A., kirikuõpetaja
- Wihalem, Hugo, notaar Suurturg 3.
- Winkel, Erika Aia tän. 54.
- Wiik, Johann, vann. adv. Lille tän. 22.
- Wiilu, Andres Palu postkontor, Tuha
veski.
- Wuks, Rudolf Jänese tän. 34.
- Wedler, Hilda Botaanika tän. 62.
- Wessolow, Bartholom Turu tän. 12.
- Ziehr, Leontine Kesk tän. 16.
- Ziehr, Harry " " "
- Zaune, Ernestine " " "
- Zobel, Emilie Küüni tän. 5.
- Zeddelmann, Heinrich, Dr. med. Veski 16.
- Zeddelmann, Eva Veski tän. 16.

Ar 931

Tartu

Eesti Loomakaitse

91 (19. I. 21)

*Kahe ülimate vooruste — õiguse
ja armastuse, tõsine mõju avaldub
esijoonel inimese ümberkäimises
loomadega.*

Schopenhauer.

*T. E. Loomakaitse Ühingu kesk-
koht asub:*

*Tartus, Jaani tän. nr. 8.
G. Unger'i äris.*
